

KLIIMAMINISTEERIUM

Ülle Madise
Õiguskantsleri Kantsleil

Teie 24.01.2025 nr 7-6/250064/2500546

Meie 17.02.2025 nr 20-3/25/374-2

Korterelamu energiatõhususe toetuse taotlemisest

Austatud õiguskantsler Ülle Madise

Vastuseks Teie pöördumisele korterelamute energiatõhususe toetuse taotluste esitamise piiramise küsimuses selgitame järgmist.

Majandus- ja taristuministri 03.03.2023 määruse nr 13 „Korterelamute energiatõhususe toetuse tingimused“ § 1 lõike 4 kohaselt taotletakse toetust e-toetuse keskkonnas vastavalt perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 21 lõikele 3.

E-toetuse keskkonda haldab, nagu oma pöördumises õigesti märgite, Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK). Kliimaministeerium rakendusasutusena ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (EIS) rakendusüksusena kavandasid taotluste vastuvõtu tingimusi koostöös RTK-ga ja lähtusid taotluste vastuvõtu kavandamisel lubatud e-toetuse keskkonna maksimaalsest võimalikust mahust (700 kasutajat korraga). Keskkonna mahtu arvesse võttes oli kavandatud ka voo läbi viimine. Muuhulgas oli taotlusvoorude avamise aeg RTK-ga kokku lepitud, et vajadusel oleks tagatud keskkonnapoolne tehniline tugi ning võimalike tõrgete korral operatiivne reageerimine. Kahjuks ei vastanud e-toetuste keskkonna seadistused eelnimetatud vajadustele ning tekkis olukord, kus kõigil ei pruukinud olla võimalik koheselt süsteemi siseneda ning taotluse esitamisega alustada. EIS on süsteemi kaudu tuvastanud, et Lääne-Viru maakonnas võis selliseid taotlejaid olla kuni kaks, kes on esmakordselt alustanud taotluse täitmisega pärast kella 10:26.

Selgitame siiski, et Kliimaministeeriumile ja EIS-le teada olevalt oli tehnilistel konsultantidel ettevalmistatud korterelamute rekonstrueerimise toetuse taotluse esitamiseks ligikaudu 450 korteriühistu dokumendid, neist Lääne-Virumaalt 66 korteriühistu taotlust. Võttes arvesse, et e-toetuse keskkonda on võimalik üheaegselt siseneda vähemalt 700 kasutajal, ei saanud voo planeerimisel kuidagi eeldada, et 450 korteriühistu taotluse esitamine võiks keskkonna üle koormata, seda isegi olukorras, kus iga korteriühistu puhul oleks taotluse sisestaja eraldiseisvalt e-toetuse keskkonda sisenenud.

Korterelamute rekonstrueerimise toetuse tingimuste kohaselt on tehniliste konsultantide ülesanne toetuse saaja esindamine rekonstrueerimise ettevalmistavatest tegevustest kuni toetuse lõppmakse taotluse esitamiseni. Praktikas sisaldab see ka toetuse taotluse esitamist. Tavapäraselt on üks

tehniline konsultant rohkem kui ühe korteriühistu esindaja. EISile on endast teada andnud 173 tehnilise konsultandina tegelevat isikut. Ka seda arvesse võttes ei olnud kuidagi tõenäoline, et e-toetuse keskkonna 700 kasutaja piirang võiks täituda.

Kliimaministeeriumil puudub järelevalve- ja kontrollipädevus e-toetuse keskkonna ja RTK tegevuse üle – e-toetuse keskkonnas rakendatud piirangute õiguspärasuse ja põhjendatuse osas saab selgitusi anda vaid RTK.

Tegemist on kahetsusväärse juhtumiga, millest ilmneb ka asjaolu, et toetuste väljastamise eest vastutavad asutused ei saa kuidagi toetuste taotlemise keskkonna ligipääsuõigusi muuta ega ole kaasatud süsteemi ligipääsude ja piirangutega seotud otsustesse, mis võib teatud juhtudel tuua kaasa käsitletava olukorra. Loodetavasti võimaldab see juhtum kogu süsteemi paremaks muuta.

Samuti märgime, et 2024. aastal lisandunud taotlusvoorud olid uuenduslikud eelkõige rahastusjaotuse poolest. Uusi toetuse tingimusi, mis toonuks kaasa korteriühistu lisategevusi, sellega ei kaasnenud. Eesmärgiks oli võimaldada kas kortermaja tüübi, rekonstrueerimisviisi või kitsendustega seotud kortermajade toetamiseks ette näha vahendid, kuhu varasemalt toetus ei ole jõudnud või on jõudnud vähem. Seega ei sõltunud taotluse esitamine konkreetse taotlusvooru ainult korteriühistu soovist vaid sellest, kas täidetud olid tingimused, näiteks suurte kortermajade puhul kortereid rohkem kui 100 või 200 (Tallinnas), kas rekonstrueeritakse tehases eeltoodetud elementidega või kas korterelamule kehtivad muinsuskaitse või miljööala nõuded. Naabruskonnapõhisel meetodil on eesmärgiks olnud samaaegselt rekonstrueerida kaks või enam lähestikku asuvat korterelamut, selliselt on suurem potentsiaal panustada elukeskkonna parandamise terviklike ja läbimõeldud lahenduste teel. Eesmärgi saavutamiseks peavad olema korterelamud ruumiliselt seotud ning nende projekteerimistööde ja rekonstrueerimistööde teostaja peavad olema leitud ühiselt. Korteriühistud, kellel olid ehitusprojektid juba varasemalt (eraldiseisvalt) tellitud, kuid kes soovisid taotluse esitada naabruskonnapõhisesse taotlusvooru, olles seejuures valmis koostatud ehitusprojektist loobuma, ei pidanud siiski kuu jooksul uusi projekteerimistöid tellima. Taotluse esitamine on võimalik ka projekteerimis- ja rekonstrueerimistööde lähteülesandega, mille puhul teostatakse projekteerimine pärast taotluse rahuldamist ning ostumenetluse läbiviimist. Toetuse andmise tingimustes sätestatud 30-kalendripäevane etteteatamistähtaeg on meie hinnangul mõistlik taotluse esitamisega seotud toimingute tegemiseks.

2025. aastal toetuse taotlemisel plaanime toetuse andmise tingimustes muudatusi, mille kohaselt rakendatakse toetuse andmisel voorupõhist taotlemist, milles taotluseid ei järjestata esitamise aja järgi. Seda muuhulgas põhjusel, et e-toetuse keskkonna toimimist ei ole Kliimaministeeriumil ega EISil taotluste menetlejana võimalik mõjutada. Rõhutame siiski, et ka voorupõhine taotlemine ning erinevate valikukriteeriumite seadmine olukorras, kus nõudlus ületab mitmekordselt pakkumist, ei pruugi kõigi võimalike taotlejate ootustele vastata. Kavandatavad muudatused aitavad siiski lahendada nn kiiruse peale taotluste esitamisega tekkida võivaid probleeme.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Vladimir Svet
taristuminister

Koopia: Riigi Tugiteenuste Keskus, Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus

Kaie Kunst, 625 6366
kaie.kunst@kliimaministeerium.ee